

Quickscan Soorten Wet natuurbescherming

Ontwikkeling locatie Hamerstraat 2-4 te
Amsterdam

Rapportnummer: 20180091/rap01
Status rapport: Versie 1
Datum rapport: 12 april 2018

Auteur: L. (Lieselotte) Veen
Projectleider: P. (Pim) Godschalk
Kwaliteitscontrole: D. (Douwe) Schut

Opdrachtgever: Provast Project B.V.
t.a.v. de heer N.J.A.G. Roet
Postbus 16395
2500 BJ Den Haag

Dit rapport is digitaal gegenereerd en derhalve niet voorzien van een handtekening. De inhoud van de rapportage is aantoonbaar gecontroleerd en vrijgegeven.

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Wet natuurbescherming - soortenbescherming	3
1.3 Doel	4
1.4 Leeswijzer	4
2 HUIDIGE EN TOEKOMSTIGE SITUATIE	5
2.1 Beschrijving huidige situatie	5
2.2 Werkzaamheden en toekomstige situatie	6
3 AANWEZIGHEID BESCHERMDE SOORTEN	7
3.1 Methode	7
3.2 Resultaten literatuuronderzoek	9
3.3 Resultaten veldbezoek	9
4 BEKNOPTE EFFECTENANALYSE EN MAATREGELEN	14
4.1 Inleiding	14
4.2 Vleermuizen	14
4.3 Vogels	14
4.4 Aanvullende maatregelen	15
5 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	16

REFERENTIES

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Provast Project B.V. is bezig met het project Hamerstraat 2-4 te Amsterdam. Op deze locatie zullen woningbouw en enkele commerciële voorzieningen gerealiseerd worden. De aanwezige bebouwing zal worden gesloopt.

In het kader van de plannen zijn diverse onderzoeken nodig, waaronder een ecologisch onderzoek. Provast Project B.V. heeft via Mees Ruimte en Milieu gevraagd aan ATKB om dit onderzoek uit te voeren. Onderhavige rapportage betreft toetsing aan het soortenbeschermingsregime van de Wet Natuurbescherming. Het gebiedsbeschermingsregime van de Wet Natuurbescherming is wel relevant - vanwege de mogelijke toename van stikstofdepositie in omliggende Natura 2000-gebieden die kan voortvloeien uit het project, maar valt buiten deze toetsing en zal separaat uitgevoerd moeten worden.

1.2 Wet natuurbescherming - soortenbescherming

Algemeen

Via de Wet natuurbescherming (Wnb) is de bescherming van diverse planten en dieren in Nederland vastgelegd. Naast de algemeen geldende zorgplicht voor alle in het wild levende planten en dieren (artikel 1.11 van de Wnb), geldt voor een aantal soorten een aanvullend beschermingsregime. Deze aanvullend beschermde soorten zijn onderverdeeld in drie groepen, namelijk:

- vogels (artikel 3.1, alle soorten uit de Europese Vogelrichtlijn);
- overige strikt beschermde soorten, waaronder soorten uit de Europese Habitatrichtlijn (artikel 3.5, dit betreffen o.a. vleermuizen);
- nationaal beschermde soorten, waaronder soorten uit de Rode Lijst (artikel 3.10).

Het is volgens de Wet natuurbescherming niet toegestaan om (het leefgebied van) beschermde soorten aan te tasten. Dit is vastgelegd middels verbodsbepalingen: activiteiten die schadelijk zijn voor beschermde dier- en plantsoorten zijn verboden¹.

Vrijstelling binnen provincie Noord-Holland

Provincies hebben de bevoegdheid om middels een provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor nationaal beschermde soorten in het kader van bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke ontwikkeling. In het geval van de provincie Noord-Holland worden de volgende nationaal beschermde soorten vrijgesteld: bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker, middelste groene kikker, aardmuis, bosmuis, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, huisspitsmuis, konijn, ondergrondse woelmuis, ree, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos en woelrat. (bron: Vaststellingsbesluit Wet natuurbescherming, d.d. 6 september 2016).

Voorzorgsmaatregelen

Een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming is veelal te voorkomen door (voorafgaand aan de werkzaamheden) voorzorgsmaatregelen te treffen. Deze voorzorgsmaatregelen zijn gericht op het behoud van de functionaliteit van de groeiplaats van flora en de voortplanting- en/of vaste rust- en verblijfplaats van fauna. Daarnaast voorkomen de voorzorgsmaatregelen de negatieve gevolgen van een activiteit op individuen (o.a. doding en verwonding).

Ontheffingsplicht

Een ontheffingsplicht (artikel 3.3, 3.8 en 3.10 uit de Wnb) is van toepassing als een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming niet kan worden voorkomen door het nemen van voorzorgsmaatregelen.

¹ In artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming wordt meerdere malen gesproken over het verbod tot **opzettelijke** handelingen (o.a. opzettelijke doding, verstoring en vernieling). Binnen de Wet natuurbescherming omvat de term 'opzettelijk' tevens voorwaardelijk opzet, waardoor (evenals onder de voormalige Flora- en faunawet) een groot aantal handelingen onder de verbodsbepalingen vallen. In verband met de leesbaarheid wordt de term 'opzettelijk' in voorliggende rapportage niet meer aangehaald. Uiteraard wordt dit (in de situaties waarvoor dit van toepassing is) wel bedoeld.

Het is mogelijk om met een goed onderbouwd projectplan een ontheffing aan te vragen bij het bevoegd gezag (voor dit project is dat de Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord (RUD NHN)). Deze toetst de aanvraag vervolgens aan drie criteria:

- Dient het planvoornemen in één van de in de wet genoemde belangen (bijv. in het belang van de instandhouding van natuurlijke habitats)?
- Is er een 'andere bevredigende oplossing' mogelijk?
- Doet de ontheffing afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort?

1.3 Doel

De quickscan is een verkennende toets om na te gaan of door uitvoering van de voorgenomen plannen mogelijk overtreding van de Wet natuurbescherming optreedt. Het doel van de quickscan is geformuleerd in enkele onderzoeksvragen:

Onderzoeksvragen t.a.v. soortenbescherming:

- S1. Welke Wnb-beschermden soorten maken (mogelijk) gebruik van de planlocatie?
- S2. Wat zijn de effecten van de voorgenomen werkzaamheden op deze beschermde soorten?
- S3. Is aanvullend ecologisch onderzoek naar één of meerdere soorten noodzakelijk?
- S4. Welke voorzorgsmaatregelen dienen te worden uitgevoerd om negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen of te beperken?
- S5. Is het noodzakelijk om voor de voorgenomen werkzaamheden een ontheffing van de Wet natuurbescherming aan te vragen?

In sommige gevallen kan de aanwezigheid van beschermde soorten op basis van een quickscan niet worden uitgesloten, aangezien sommige beschermde soorten met een eenmalig veldbezoek lastig zijn waar te nemen of enkel in een bepaalde periode van het jaar waarneembaar zijn. Als met de quickscan de aanwezigheid van deze soorten niet valt uit te sluiten, kan een aanvullend ecologisch onderzoek noodzakelijk zijn. Aanvullend onderzoek kan ook nodig zijn om inzicht te krijgen in alle functies die het plangebied voor een soort heeft.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is een beschrijving van de planlocatie weergegeven. Hoofdstuk 3 gaat in op de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten. In hoofdstuk 4 worden globaal de effecten bepaald van het plan op de soorten die (mogelijk) gebruik maken van het plangebied. Hier worden ook beknopt maatregelen voorgesteld om zorgvuldig te handelen ten aanzien van beschermde soorten. In hoofdstuk 5 worden (middels beantwoording van de onderzoeksvragen uit paragraaf 1.3) de conclusies en aanbevelingen uit voorliggend rapport op een rij gezet.

2 HUIDIGE EN TOEKOMSTIGE SITUATIE

2.1 Beschrijving huidige situatie

Het plangebied bestaat uit het voormalige Drakaterrein aan de IJ-oever in Amsterdam-Noord. Dit terrein is ruim 5 hectare groot. Langer dan een eeuw was hier de 'Hollandse Draad en Kabelfabriek' gevestigd. Deze is inmiddels verplaatst. Het terrein bestaat grotendeels uit fabriekshallen en parkeerplaatsen. Daarnaast zijn er enkele andere gebouwen (zie figuur 2-1). Op dit moment staan de fabriekshallen leeg. Een gedeelte van de bebouwing op het terrein is tijdelijk in gebruik als antikraak door kleine bedrijven en particulieren.

De fabriekshallen bestaan grotendeels uit metaalplaat. Voor een deel zijn ook betonplaten, gasbetonblokken en kunststof gebruikt. Er zijn bijgebouwen die ook van metaalplaat zijn. Overige gebouwen zijn van beton en baksteen.

Het terrein is grotendeels verhard. Er is weinig groen aanwezig: langs een groot deel van de randen staan hagen (o.a. conifeer) en er is wat verwaarloosd plantsoen aanwezig. Op het terrein staan enkele bomen. De oever van het IJ ter plaatse van het plangebied is steil en van steen (kade). Oeverbegroeiing is afwezig. Zie figuren 2-1 en 2-2 a t/m d)

Figuur 2-1 Plangebied Draka-terrein (rood omlijnd) (bron ondergrond: Google Maps).

De bebouwing in het plangebied bestaat uit:

- Fabriekshallen (rood gearceerd)
- Een kantoorgebouw van meerdere verdiepingen aan het IJ (geel omkaderd);
- Een kantoorgebouw tegen/op de fabriekshallen aan met meerdere verdiepingen (groen omkaderd);
- Een eenlaags klein gebouw bij de hoofdingang (blauw omkaderd);
- kleinere bijgebouwen van hetzelfde materiaal als de fabriekshallen (paars omkaderd).

Figuur 2-2 a-d. Impressie plangebied

2.2 Werkzaamheden en toekomstige situatie

Op de locatie zal woningbouw, alsmede enkele commerciële voorzieningen, gerealiseerd worden. De aanwezige bebouwing zal worden gesloopt. In de toekomstige situatie worden ter plaatse van het Draka-terrein circa 1.750 woningen gerealiseerd. Dit betreft 350 sociale huurwoningen, 700 woningen in het middensegment en 700 vrije sector woningen. In totaal zal circa 30.000 m² (bruto vloeroppervlak) aan commerciële voorzieningen gerealiseerd worden.

3 AANWEZIGHEID BESCHERMDE SOORTEN

3.1 Methode

De quickscan is uitgevoerd door middel van een literatuur- en veldonderzoek. Het literatuuronderzoek heeft tot doel om een beeld te krijgen van aanwezige Wnb-beschermde soorten in de omgeving van het plangebied, zodat de kans op voorkomen in het plangebied (op basis van de terreinsituatie tijdens het veldbezoek) kan worden geschat.

Voor het literatuuronderzoek is gebruik gemaakt van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), met een ruim gebied van grofweg 5 x 2 km als zoekgebied (peildatum 6 maart 2018) en een tijdvak van 5 jaar. Het zoekgebied is zo gekozen dat een groot deel van Amsterdam-Noord dat nabij het IJ is gelegen is meegenomen. De NDFF is de meest complete databank in Nederland met verspreidingsinformatie van flora en fauna. Aangezien ook de NDFF niet volledig is, is tevens gebruik gemaakt van overige informatie. Ondermeer is gebruik gemaakt van het rapport 'Natuurwaarden in kaart 2016' van de Gemeente Amsterdam en van de digitale kaart 'Beschermde Flora en Fauna' van de Gemeente Amsterdam. Verder is informatie gebruikt uit overige beschikbare vakliteratuur, van verspreidingsatlas.nl en van eigen soort- en gebiedskennis (expert-judgement). Op basis van het literatuuronderzoek is een selectie gemaakt van mogelijk aanwezige beschermde soorten. Deze soorten zijn vastgesteld op basis van verspreiding en globaal op basis van omgevingskenmerken (stedelijk gebied).

Op 20 maart 2018 is het veldbezoek uitgevoerd. Tijdens het veldbezoek is vooral gekeken naar de geschiktheid van het plangebied als leefgebied voor (in de omgeving aanwezige) beschermde soorten. Het onbebouwde gedeelte van het plangebied is tijdens de quickscan vlakdekkend bekeken. Hetzelfde geldt voor de fabriekshallen. De gebouwen die in gebruik waren door particulieren of bedrijven zijn niet betreden maar alleen aan de buitenzijde geïnspecteerd.

Grondgebonden zoogdieren

Het gebied is beoordeeld op geschiktheid als leefgebied voor beschermde grondgebonden zoogdieren (met name kleine marterachtigen). Daarnaast is gezocht naar sporen (o.a. uitwerpselen en prooiresten) en individuen (zichtwaarnemingen).

Vleermuizen

Met betrekking tot vleermuizen is gekeken of er bomen en/of gebouwen aanwezig zijn die geschikt kunnen zijn als verblijfplaats. In bomen verblijven vleermuizen in holtes, spleten of onder loshangend schors. Gebouwbewonende vleermuizen verblijven vaak in de spouwruimte, waar zij via bijvoorbeeld een open stootvoeg de buitenmuur in kunnen kruipen. Ook kruipen ze in spleten achter bijvoorbeeld daklijsten of betimmering. Tevens is gekeken of er sprake is van lijnvormige landschapsstructuren die van belang kunnen zijn als vliegroute en of sprake kan zijn van belangrijk foerageergebied. In de fabriekshallen is gezocht naar vleermuizen (zichtwaarneming) en/of sporen van vleermuizen (m.n. keutels).

Vogels

Onder de Flora- en faunawet werden binnen de groep van beschermde broedvogels* drie categorieën onderscheiden. Deze indeling wordt door de provincies onder de Wnb vooralsnog gehandhaafd. Het gaat om de volgende categorieën:

- vogels met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 4);
De nesten van vogelsoorten binnen categorie 1 t/m 4 zijn jaarrond beschermd. Dit geldt ook voor de directe omgeving die nodig is om de jongen succesvol groot te brengen (rust- en foerageergebied).
- vogels met niet-jaarrond beschermde nesten, waarbij inventarisatie gewenst is (categorie 5);
Vogels met niet-jaarrond beschermde nesten betreffen broedvogels die in principe niet jaarrond beschermd zijn, maar waarvan het ministerie van EZ wel een inventarisatie verlangt en waarvan de soorten jaarrond beschermd zijn als de ecologische omstandigheden dit rechtvaardigen.
- vogels met tijdens het broedseizoen beschermde nesten.

* Alle van nature in Nederland in het wild levende vogelsoorten

Jaarrond beschermde verblijfplaatsen worden gevonden in bomen (bijv. roofvogelhorsten) of gebouwen (bijv. gierzwaluw). Gekeken is of er in het plangebied vaste verblijfplaatsen (kunnen) zijn. Ook is gekeken naar de aanwezigheid van soorten met een vaste verblijfplaats en sporen hiervan (bijv. braakballen van uilen).

Soorten van categorie 5 zijn alleen aanvullend beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen, oftewel als verwacht wordt dat uitvoering van de plannen grote nadelige effecten zouden kunnen hebben op de lokale populatie van een soort. Op basis van waarnemingen in het veld en expert-judgement is beoordeeld of er soorten aanwezig (kunnen) zijn waarbij daar sprake van is.

Vissen

Bekeken is of geschikt oppervlaktewater aanwezig is voor beschermde vissoorten.

Amfibieën en reptielen

Tijdens de quickscan is gelet op de aanwezigheid van amfibieën tussen de vegetatie en op donkere, vochtige plekken (onder stukken hout e.d.). Tevens is het terrein beoordeeld op geschiktheid als leefgebied (waaronder de aanwezigheid van geschikte voortplantingswateren).

Flora

Het plangebied is beoordeeld op geschiktheid als habitat voor beschermde plantensoorten. Tevens is gelet op groeiplaatsen van beschermde plantensoorten (deze zijn echter niet jaarrond zichtbaar).

Ongewervelden

Op basis van het literatuuronderzoek (zie volgende paragraaf) kon de aanwezigheid van beschermde ongewervelden op voorhand worden uitgesloten. Hier is geen gericht onderzoek naar uitgevoerd.

De quickscan is uitgevoerd door een ervaren ecooloog van ATKB. De ecooloog voldoet aan de definitie die Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) hanteert van een ter zake kundige voor het opstellen van toetsingen aan de Wet natuurbescherming. Daarnaast is ATKB aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus (NGB).

3.2 Resultaten literatuuronderzoek

De resultaten van het literatuuronderzoek zijn vermeld in tabel 3-1.

Tabel 3-1. Resultaten literatuuronderzoek.

Soortgroep	Mogelijk aanwezige soorten
Zoogdieren (vleermuizen)	o.a. gewone en ruige dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis*
Zoogdieren (grondgebonden)	kleine marterachtigen (o.a. bunzing), steenmarter (verspreidingsatlas.nl)
Broedvogels jaarrond beschermd (cat. 1 t/m 4)	gebouwbewoners (gierzwaluw, huismus, slechtvalk), roofvogels boombroeders (sperwer), uilen (kerkuil, steenuil, ransuil)*
Broedvogels niet jaarrond inventarisatie gewenst beschermd (cat. 5)	divers o.a. koolmees, spreeuw
Algemene broedvogels	divers, o.a. merel, winterkoning, houtduif
Amfibieën	rugstreeppad*
Reptielen	ringslang*
Vissen	geen
Vlinders, libellen en overige ongewervelden	Grote Vos (NDFF), in het plangebied waargenomen
Flora	blaasvaren, schubvaren, Kartuizer anjer, groot spiegelklokje, wilde ridderspoor, zandwolfsmelk (NDFF) in Amsterdam buiten het plangebied in ruimere omgeving muurbloem, kluwenklokje, ruw parelzaad, wolfskers, blauw guichelheil (verspreidingsatlas.nl)

* Diverse bronnen, o.a. NDFF, digitale kaarten 'Beschermdde Flora en Fauna' van de Gemeente Amsterdam

3.3 Resultaten veldbezoek

Vleermuizen

In de fabriekshallen en aan de buitenzijde van de gebouwen op het terrein zijn geen sporen van vleermuizen gevonden (zie figuur 3-1 voor de ligging van de verschillende gebouwen). De fabriekshallen zijn matig geschikt voor vleermuizen: er zijn wel invliegmogelijkheden en plekken waar dieren achter kunnen kruipen, maar spouwen ontbreken en het voor het overgrote deel gebruikte metaalplaat is over het algemeen minder geschikt (weinig grip voor vleermuizen). Een kolonie wordt niet verwacht, ook omdat sporen hiervoor ontbraken en de hallen goed te overzien waren. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van één of enkele vleermuizen kan echter niet worden uitgesloten.

Het kantoorgebouw aan het IJ is een betonnen gebouw (zie figuur 3-1). Open stootvoegen waar vleermuizen kunnen invliegen ontbreken. Op verschillende punten zijn wel kleine openingen die mogelijk gebruikt kunnen worden als invliegopening. Mogelijk zijn er geschikte invliegopening die niet direct zichtbaar zijn.

Hetzelfde geldt voor het kantoorgebouw dat tegen de hallen aan is gebouwd (zie figuur 3-2).

Het lage gebouw bij de ingang is van baksteen en heeft een spouwruimte met open stootvoegen. Gebruik van het gebouw als verblijfplaats door vleermuizen is hierdoor mogelijk (zie figuur 3-3).

De 2 kleine bijgebouwen langs het IJ (zie figuur 3-4) zijn niet heel geschikt voor vleermuizen om dezelfde reden als waarom de fabriekshallen minder geschikt zijn. De bijgebouwen hebben echter nog minder mogelijkheden voor vleermuizen om in te vliegen.

De verschillende gebouwen kunnen jaarrond gebruikt worden door vleermuizen. Het kantoorgebouw aan het IJ kan, gezien het formaat, fungeren als massawinterverblijfplaats voor vleermuizen.

Figuur 3-1 kantoorgebouw Draka-terrein aan het IJ (geel omkaderd in figuur 2-1)

Figuur 3-2 kantoorgebouw Draka-terrein tegen de fabriekshallen (groen omkaderd in figuur 2-1)

Figuur 3-3 eenlaags gebouw bij de hoofdingang (geel omkaderd in figuur 2-1)

Figuur 3-4 bijgebouwen (rechts) (paars omkaderd in figuur 2-1). Aan de linkerkant is een gedeelte van de fabriekshallen te zien

Resumerend kan gesteld worden dat het overgrote deel van de bebouwing in het plangebied matig geschikt is voor vleermuizen om in te verblijven. De aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen is echter in alle gebouwen mogelijk.

De bomen in het plangebied zijn niet geschikt voor vleermuizen om in te verblijven: geschikte holtes of scheuren ontbreken, evenals loshangend schors.

Het plangebied zal waarschijnlijk onderdeel uitmaken uit van het foerageergebied van vleermuizen, hoewel het insectenaanbod matig zal zijn vanwege het schaarse groen. Het plangebied vormt om die reden geen essentieel onderdeel van het foerageergebied van vleermuizen. De kenmerken van het plangebied (inclusief de randen) zijn niet zodanig dat sprake zal zijn van een vliegroute van vleermuizen.

Grondgebonden zoogdieren

Kleine marterachtigen (zoals wezel en bunzing) en steenmarters hebben een voorkeur voor kleinschalig natuur- en cultuurlandschap, maar komen ook in stedelijk gebied voor. De oppervlakte groen in en rond het plangebied is te beperkt voor deze groep. Er zijn geen (aanwijzingen voor) verblijfplaatsen aangetroffen. De enige sporen die gevonden zijn betreffen keutels van de bruine rat (niet beschermd) en muizenkeutels (soort onbepaald). Er mag van worden uitgegaan dat beschermde grondgebonden soorten waar geen vrijstelling voor geldt afwezig zijn.

Broedvogels met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 4)

Gierzwaluw en huismus

De gebouwen zijn niet geschikt voor gierzwaluw en huismus: er zijn geen geschikte daken met dakpannen, grotere invliegopeningen voor gierzwaluw ontbreken en alle gebouwen hebben een plat dak. In de omgeving zijn meer geschikte plekken voor deze koloniebroeders. De huismus is tijdens het veldbezoek direct naast het plangebied waargenomen bij de bebouwing ten westen van het plangebied (aan de Boorstraat) en in de oeverbegroeiing van het IJ. Hier waren meerdere huismussen aanwezig die broedindicerend gedrag vertoonden (aanvoer van nestmateriaal,

tijlpen, paren). Meerdere paartjes zullen hier tot broeden komen. Het plangebied heeft echter geen belangrijke waarde voor deze huismussen, hiervoor is te weinig geschikte vegetatie aanwezig.

Holenbroeders

In de bomen in het plangebied zijn geen holtes gevonden die geschikt zijn voor holenbroeders.

Roofvogels en uilen

Ook mogelijke nesten van roofvogels of ransuil zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. Wel is een eksternest op het terrein gezien. Nabij het nest waren ook eksters aanwezig, er wordt van uitgegaan dat het eksternest door eksters in gebruik is en niet door roofvogels of uilen. De fabriekshallen vormen geen leefgebied van de kerk- en/of steenuil: sporen ontbraken en geschikt jachtgebied in de omgeving ontbreekt. Roofvogels en uilen zijn tijdens het veldbezoek ook niet waargenomen.

Hiermee is de aanwezigheid van broedvogels met jaarrond beschermde nesten uitgesloten.

Broedvogels met niet-jaarrond beschermde nesten (categorie 5) en algemene broedvogels:

In het plangebied kunnen algemene soorten broedvogels tot broeden komen, waaronder algemene soorten van categorie 5. Categorie 5-soorten zijn jaarrond beschermd als de impact van een project op zo'n soort groot is. Hier is echter geen sprake van in geval van herontwikkeling van het Draka-terrein. Het plangebied is voor de (mogelijk) aanwezige categorie 5-vogels niet van ecologisch hoog belang, omdat het hooguit om enkele broedparen van alleen algemene broedvogelsoorten gaat. Bovendien zijn in de omgeving voldoende (en meer) alternatieve nestlocaties te vinden in tuinen en (park)bos in de omgeving.

Tijdens het veldbezoek is in het plangebied een eksternest gezien (zie figuur 3-2, het bolvormige nest in de boom). Koolmees (categorie 5) en heggenmus zijn zingend waargenomen (zingen is territoriumindicerend, deze soorten broeden waarschijnlijk in het plangebied). Met name in het aanwezige groen zullen vogels broeden, maar ook in of op de bebouwing kan worden gebroed. Het platte dak van de fabriekshallen is mogelijk geschikt als broedgebied voor de scholekster. Ook is een paartje houtduiven waargenomen, dat in het gebied zou kunnen broeden. In de fabriekshallen is het broeden van stadsduiven een mogelijkheid (stadsduiven zijn niet beschermd door de Wet Natuurbescherming maar er is wel sprake van een algemene zorgplicht).

Amfibieën en reptielen

In en rond Amsterdam zijn meerdere waarnemingen van rugstreeppad en ringslang bekend: op een aantal plekken komen populaties voor. Wat de rugstreeppad betreft is het terrein ongeschikt: geschikt voortplantingswater ontbreekt, de IJ-oever is ongeschikt en vergraafbare grond ontbreekt grotendeels. De ringslang is evenmin te verwachten: een oeverzone ontbreekt en het terrein is vooral verhard. Wat overige amfibieën- en reptielensoorten betreft zijn hoogstens algemene soorten te verwachten waarvoor een vrijstelling geldt in geval van ruimtelijke ontwikkelingen, zoals de gewone pad.

Vissen

Het plangebied grenst direct aan het IJ. Beschermde vissoorten komen niet voor in het IJ.

Ongewervelden

In het plangebied is in 2011 een waarneming gedaan van de grote vos, een beschermde dagvlinder. Dit betrof een zwerver: het plangebied biedt geen geschikt leefgebied voor deze soort, waarvan het habitat bestaat uit vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen.

Voor overige beschermde ongewervelden is eveneens geen geschikt biotoop aanwezig en/of valt het plangebied buiten het verspreidingsareaal.

Flora

De damwand langs het IJ is onbegroeid: beschermde muurplanten (zoals blaasvaren en schubvaren, die in de omgeving zijn waargenomen), zijn niet aangetroffen. De damwand is ook niet geschikt als groeiplaats voor deze soorten.

Voor overige beschermde soorten geldt dat geschikt biotoop in het plangebied afwezig is: het overgrote deel van het terrein is verhard. Het groen bestaat uit plantsoen en strakke haagbeplanting dat tot, in ieder geval tot voor kort onderhouden werd.

4 BEKNOPTE EFFECTENANALYSE EN MAATREGELEN

4.1 Inleiding

Uit paragraaf 3.3 blijkt dat sprake kan zijn van verblijfplaatsen van vleermuizen. Verder geldt dat rekening moet worden gehouden met algemene broedvogels. Beschermde soorten uit overige groepen waar geen provinciale vrijstelling voor geldt zijn niet aanwezig in het plangebied.

4.2 Vleermuizen

Middels artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming worden alle van nature in Nederland voorkomende vleermuizen (en hun verblijfplaatsen, essentiële vliegroutes en essentiële foerageerroutes) beschermd. Uit de quickscan blijkt dat de aanwezigheid van verblijfplaatsen van diverse vleermuissoorten in de gebouwen op de planlocatie mogelijk is.

Om de verschillende functies van een gebouw inzichtelijk te krijgen, zijn verschillende inventarisaties nodig in de loop van het zomerhalfjaar. Algemeen wordt in Nederland voor vleermuisonderzoek het Vleermuisprotocol 2017 (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging) gevolgd. Uit dit protocol blijkt dat voor een volledige inventarisatie van een gebouw 2 tot 3 tellingen in de kraamperiode van vleermuizen nodig zijn (half mei t/m half juli) (1 avondtelling, 1 ochtendtelling, en bij kans op laatvlieger, nog 1 avondtelling) en 2 tellingen in het najaar (half augustus t/m eind september). Voor het kantoorgebouw aan het IJ is ook onderzoek naar het gebruik als massawinterverblijfplaats nodig, dit kan worden gecombineerd met inventarisatie van paarverblijfplaatsen.

4.3 Vogels

Middels artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming worden alle van nature in Nederland in het wild levende vogels beschermd.

In onderstaande paragrafen worden de mogelijke effecten en de benodigde maatregelen per categorie besproken. Omdat jaarrond beschermde nesten afwezig zijn, worden deze verder niet behandeld.

Uit het literatuur- en veldonderzoek blijkt dat de onderzochte gebieden geschikt zijn voor algemene soorten, waaronder de houtduif, ekster en heggenmus. Broedplaatsen kunnen zich bevinden in het aanwezige groen, maar ook op of in de gebouwen.

Zonder voldoende voorzorg kunnen broedvogels, nesten, eieren en/of jongen worden verstoord en/of vernield. De verstoring die als gevolg van de werkzaamheden kan optreden, is niet van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding, omdat de te verwachten soorten algemeen in Nederland voorkomen en de verstoring slechts van tijdelijke aard is. Verstoring van nesten veroorzaakt derhalve geen overtreding van de Wet natuurbescherming. Door vernieling van nesten, eieren of jongen wordt de Wet natuurbescherming echter wel overtreden.

Middels onderstaande voorzorgsmaatregelen kan overtreding van de Wet natuurbescherming (als gevolg van vernieling van vogelnesten) worden voorkomen en kunnen de werkzaamheden doorgang vinden:

- Werkzaamheden buiten het broedseizoen uitvoeren. De kans op een broedgeval is het grootst in de periode 15 maart t/m 15 juli (dit wordt wel gezien als het reguliere broedseizoen). Het is echter, mede afhankelijk van weersomstandigheden en de soort, ook mogelijk dat buiten deze periode wordt gebroed door vogels (de houtduif kan bijvoorbeeld tot half november broeden).
- Indien de werkzaamheden in het broedseizoen uitgevoerd dienen te worden (dit is niet mogelijk in natuurlijk groen met een hoge broedvogeldichtheid, maar het is soms wel mogelijk in geval van bijvoorbeeld gebouwen of solitaire bomen), moet voorafgaande aan het werk een broedvogelcontrole uitgevoerd worden. Broedgevallen worden tijdens deze controle gemarkeerd en tijdens de werkzaamheden ontzien.
 - o Het kan noodzakelijk zijn om gedurende de werkzaamheden periodiek controles uit te voeren op broedgevallen van vogels in plaats van een éénmalige controle. Dit is

vooral van toepassing als langdurig werkzaamheden in het reguliere broedseizoen worden uitgevoerd.

4.4 Aanvullende maatregelen

Om een zorgvuldige omgang met alle in het wild levende soorten (zorgplicht) te garanderen, zijn de volgende maatregelen geformuleerd:

- In gebruik zijnde nesten van stadsduiven en jongen van stadsduiven ontzien tijdens de werkzaamheden.

Om tussentijdse vestiging van beschermde (pionier)soorten te voorkomen, zijn nog enkele aanvullende voorzorgsmaatregelen geformuleerd:

- Voorkomen dat er op het bouwterrein natte laagtes of bandensporen overblijven, dit is geschikt voortplantingsbiotoop voor de rugstreepad;
- Vorming van grote zandhopen voorkomen; dit vormt geschikt landhabitat voor de rugstreepad en (bij aanwezigheid van steile kanten) een geschikte broedlocatie voor oeverzwaluwen;
- Voorkomen dat er ten tijde van de werkzaamheden vogels van pioniersituaties gaan broeden (bijvoorbeeld de scholekster of de kleine plevier). Hiertoe dient bij voorkeur buiten het broedseizoen te worden gewerkt (zie tevens paragraaf 4.3). Indien dit niet mogelijk is, dienen (vanaf de start van het broedseizoen) maatregelen te worden genomen om het terrein broedvrij te houden (gebruik van linten/vliegers, regelmatige betreding door man met hond e.d.).

5 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Op basis van de uitgevoerde quickscan kunnen de onderzoeksvragen t.a.v. soortenbescherming worden beantwoord:

S1. Welke Wnb-beschermde soorten maken (mogelijk) gebruik van de planlocatie?

Vleermuizen en algemene broedvogels, waaronder vogels van categorie 5.

S2. Wat zijn de effecten van de voorgenomen werkzaamheden op deze beschermde soorten?

Er treden geen nadelige effecten op op populaties van beschermde vogelsoorten. Wel zal sprake zijn - in ieder geval tijdelijk – van verlies van broedbiotoop van enkele algemene soorten. Door het ontzien van het broedseizoen treden geen nadelige effecten op op individuen.

Naar vleermuizen is eerst aanvullend onderzoek nodig voordat mogelijke effecten bekend zijn.

S3. Is aanvullend ecologisch onderzoek naar één of meerdere soorten noodzakelijk?

Ja, naar verblijfplaatsen van vleermuizen in gebouwen in de periode half mei t/m eind september.

S4. Welke voorzorgsmaatregelen dienen te worden uitgevoerd om negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen of te beperken?

Soort(groep)en	Benodigde voorzorgsmaatregelen ter voorkoming overtreding Wn
Vogels	Werken buiten het broedseizoen (globaal half maart t/m half juli)
Vleermuizen	Nog onbekend, hangt af van resultaten nader onderzoek
Algemeen (zorgplicht)	- Nesten van stadsduiven ontzien - Voorkomen dat er op het bouwterrein natte laagtes of bandensporen overblijven, dit is geschikt voortplantingsbiotoop voor de rugstreeppad; - Vorming van grote zandhopen voorkomen; dit vormt geschikt landhabitat voor de rugstreeppad en (bij steile kanten) een geschikte broedlocatie voor oeverwaluizen; - Voorkomen dat er ten tijde van de werkzaamheden vogels van pioniersituaties gaan broeden

S5. Is het noodzakelijk om voor de voorgenomen werkzaamheden een ontheffing van de Wet natuurbescherming aan te vragen?

Dat is mogelijk in geval van de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen. Dit blijkt uit uitkomsten van het aanvullend vleermuisonderzoek.

REFERENTIES

Brouwer, A. en Geert Timmermans: '**Natuurwaarden in kaart 2016 – Gemeente Amsterdam**', versie 25 mei 2016. Ruimte & Duurzaamheid gemeente Amsterdam.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2017): Vleermuisprotocol 2017, maart 2017. [www.netwerkgroenebureaus](http://www.netwerkgroenebureaus.nl) en www.zoogdiervereniging.nl

Geraadpleegde websites:

Beschermde Flora en Fauna. Digitale kaart van de Gemeente Amsterdam
<https://maps.amsterdam.nl/florafauna/?LANG=nl>

Nationale Databank Flora en Fauna, <https://ndff-ecogrid.nl/>
www.verspreidingsatlas.nl